

Regelrådet är ett av regeringen utsett oberoende organ vars huvuduppgifter är att:

1. Ta ställning till om nya eller ändrade regler är utformade så att de uppnår regelgivarens syfte på ett enkelt sätt och till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företag.
2. Bedöma konsekvensutredningarnas kvalitet.

Regelrådet tar inte ställning till förslagets politiska syfte.

Socialstyrelsen
Avdelningen för regler och behörighet
106 30 Stockholm

Yttrande över förslag till föreskrifter om ansvaret för äldre personer och bemanning i särskilda boenden

Regelrådets ställningstagande

1. Regelrådet finner att syftet med förslaget uppnås på ett enkelt sätt och till relativt sett låga administrativa kostnader. Förslaget tillstyrks.
2. Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget till nya föreskrifter avser tillämpningen av socialtjänstlagen, SoL (2001:453) och handlar om förtydliganden gällande handläggning och uppföljning av ärenden samt genomförande av beslut om bistånd i form av boende i särskild boendeform för service och omvårdnad som avses i 5 kap. 5 § SoL. Förslaget innehåller nya krav på bemanning av personal i särskilda boenden.

De krav som berör enskilda företags verksamhet avser krav på upprättande respektive uppföljning av genomförandeplaner med utgångspunkt i socialnämndens beslut. Genomförandeplanerna ska utvisa hur och när servicen och omvårdnaden ska utföras för varje boende, så att den enskilde får en omsorg som är av god kvalitet och utformad utifrån personens behov och förutsättningar. Med genomförandeplanerna som underlag, ska företagen sedan sammanställa det totala behovet av service och omvårdnad och utifrån detta analysera behovet av omsorgspersonal. Förslaget innefattar även krav på att särskilda boenden är bemannade dygnet runt.

Förslaget föreslås träda ikraft den 31 mars 2015.

I samband med ikraftträdandet upphävs Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2012:12) om ansvaret för personer med demenssjukdom.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Administrativa kostnader

Socialstyrelsen utgår från att det tar två timmar för en undersköterska att upprätta en genomförandeplan för en boende. Antalet nyinflyttningar till särskilt boende uppskattas till cirka 30 000 personer årligen. Detta betyder, enligt

myndigheten, att det tar 60 000 arbetstimmar eller 31 heltider om ett antagande görs att årsarbetstiden är 1920 timmar. Socialstyrelsen uppger att med en årlig lönekostnad för en undersköterska på 489 531 kronor, blir totalkostnaden 15,3 miljoner kronor per år.

Genomförandeplanen ska, enligt förslaget till nya föreskrifter, regelbundet följas upp. I konsekvensutredningen uppges att en uppföljning tar cirka 30 minuter i anspråk. Det finns cirka 97 900 personer som bor i särskilt boende, vilket, enligt Socialstyrelsens beräkningar, motsvarar 48 950 timmar, 25 heltider eller 12,5 miljoner kronor per år i kostnader vid en årlig uppföljning.

Förslagsställaren har även beräknat att det skulle kosta 49,9 miljoner kronor att upprätta en genomförandeplan för samtliga 97 900 personer som bor i särskilt boende, men uppger samtidigt om att cirka 88 procent av de äldre i särskilt boende redan idag har en genomförandeplan och att cirka 69 procent av dessa följs upp. Räkneexemplet som myndigheten redovisar tar inte hänsyn till detta, men Socialstyrelsen uppger att förhållandet gör att de faktiska kostnaderna för att leva upp till föreskriftens krav om att genomförandeplaner ska upprättas och följas upp, sannolikt blir lägre.

Förslagsställaren uppger att cirka 20 procent av de särskilda boendena bedrivs i enskild regi och att av dessa utgörs cirka 86 procent av privata företag. Detta innebär att kostnaderna för företagen uppgår till cirka 5,6 miljoner kronor per år och 10 miljoner kronor i engångskostnader för upprättande och uppföljning av genomförandeplaner för nämnda företag.

Regelrådet finner att syftet med förslaget uppnås på ett enkelt sätt och till relativt sett låga administrativa kostnader för berörda företag och tillstyrker därför förslaget.

Konsekvensutredningen

I konsekvensutredningen finns bakgrund och syfte beskrivet, liksom alternativa lösningar och överensstämmelse med EU-rätten. Även informationsinsatser och tidpunkt för ikraftträdande finns med.

Socialstyrelsen beskriver branschen, företagen och deras storlek och uppger att det i Sverige 2011 fanns cirka 2 700 särskilda boenden, varav cirka 540 i enskild regi. Av dessa bedrevs, enligt remissen, 86 procent av de 540 av privata företag och resten av stiftelser eller ideella föreningar.

Utöver de administrativa kostnaderna, finns även övriga kostnader angivna i form av personalkostnader för dygnetruntbemanning. De beräkningar som förslagsställaren redovisar, utgår ifrån en tillsyn av nattbemanningen i särskilda boenden som Socialstyrelsen gjorde 2012. På basis av tillsyner konstaterar myndigheten att bemanningen inte varit tillräcklig i 58 procent av de inspekterade boendena. Förslagsställaren uppskattar kostnaderna för ett särskild boende, där 40 personer bor och där nattbemanningen ökar med två timmar per natt, till en kostnad på 4 539 kronor per år (cirka 0,01 heltider) och boende vid ett antagande om att varje heltid kostar 477 184 kronor per år. Vid en motsvarande ökning för samtliga särskilda boenden, där bemanningsbrist finns, innebär detta, enligt Socialstyrelsen, 540 heltider och 258 miljoner kronor per år. Vid en ökning med fem timmar per natt blir kostnaden 644 miljoner kronor per år. Socialstyrelsen redovisar ytterligare ett exempel som motsvarar en utökad nattbemanning med åtta timmar för ett särskilt boende med 40 personer, vilket, enligt myndigheten, ger en kostnad på 1,03 miljarder kronor per år. För de privata företagens del blir det en kostnad på mellan 52 och 206 miljoner kronor per år i ytterligare kostnader för bemanning av omsorgspersonal.

Förslagsställaren redovisar i sina beräkningar av kostnaderna för dygnetruntbemanning, inte alla värden. Regelrådet bedömer likväl att beräkningarna är sannolika och finner därmed ingen anledning att ifrågasätta uppgifterna.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 17 december 2014.

I beslutet deltog Karin Lindell ordförande, Lennart Palm, Leif Melin och Eleonor Kristoffersson. Ärendet föredrogs av kommittésekreteraren Annika LeBlanc.

Karin Lindell
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande